

dergods og er blevet solgt derfra, er noget rent historisk og har ikke længere nogen som helst reel Betydning. To Ejendomme kan ligge ved Siden af hinanden, være af samme Godhed og under samme Driftsvilkaar, i det hele taget under samme økonomiske Forhold, men det kan være, at den ene er kommet fra et Bøndergods, den anden ikke. Dette sidste er noget, som aldeles ingen Betydning har i Nutiden, det første har alene Betydning. Det er derfor aldeles vilkaarligt, naar man siger i Lovforslaget, at Afløsningsregelen kun skal gælde de Ejendomme, som er kommet fra et Bøndergods, men derimod ikke andre Ejendomme, som i øvrigt er under ganske de samme økonomiske Vilkaar som disse. Men ikke nok hermed, jeg ser ikke rettere, end at saaledes som Lovforslaget er affattet, vil der, efter at denne Kornafgift er omsat til Penge, ikke være det allermindste i Vejen for, at man straks kan paalægge den samme Ejendom ganske den samme Afgift i Korn, thi nu er Afgiften jo ikke paalagt ved Ejendommens Bortsalg fra et Bøndergods, men senere og paa anden Maade. Jeg ser dernæst heller ikke, at der er det mindste i Vejen for, at man, naar man fremtidig sælger Ejendomme bort fra Bøndergods, kan lægge paa dem de Afgifter, man vil, og ogsaa i Korn. Det er der ikke det mindste i Vejen for. Det fremgaar allerede deraf, at Lovforslagets Regler bliver ganske uanvendelige, hvis man tænker paa senere Salg. Hvis man f. Eks. tænker sig en Ejendom blive bortsolgt fra et Bøndergods i 1928, passer Fristen den 1. Januar 1917 aldeles ikke og ej heller Regelen om Gennemsnittet af Kapitelstaksterne for Aarene 1890—1913. Altsaa, Loven bliver her ganske uanvendelig, man kan frit lægge Afgifter af den Art paa ved fremtidige Salg. Det vil deraf ses, at der her slet ikke er Tale om i Almindelighed at bestemme Indholdet af visse Formuerettigheder. Nej, Forholdet er blot det, at man tager et vist bestemt Indbegreb af Ydere, i og for sig ganske vilkaarligt valgte, men Folk, som man nu ønsker at begunstige, og om dem siger man, at de skal have den Fordel, som denne Omsætning og Afløsning er, men alle andre, som befinder sig under ganske samme økonomiske Vilkaar, skal ikke have den. Der er ingen Tvivl om, at det, som her er Tale om, netop er et Skridt overfor enkelte bestemte Borgere, endog ganske vilkaarligt valgte, og derfor maa det nødvendigtvis opfattes ikke som en nærmere

Bestemmelse af en vis Formuerettigheds Væsen, men som en Ekspropriation. Deraf følger, at Grundlovens § 82 er anvendelig, og at de Betingelser, som denne Paragraf opstiller, maa være i Orden, for at Lovforslaget kan betragtes som grundlovsmæssigt. Som alle Medlemmer vil vide, er de Betingelser, Grundlovens § 82 opstiller, for det første, at Almenvellet kræver Afstaaelsen, og for det andet, at der ydes fuld Erstatning. At Almenvellet skulde kræve en Afstaaelse i den Form, som Lovforslaget her kræver, tror jeg, ingen vil paastaa, thi selv om de Betragtninger, der kunde anføres til Fordel for Lovforslaget, var af større Betydning, end jeg har ment, at de er, er det klart, at Lovforslaget ikke angaar hele Samfundet, men kun en vis nærmere begrænset Kreds af Borgere. Her bliver der ikke Tale om saadanne høje Betragtninger som Almenvellet. Dernæst har jeg haft Lejlighed til at paavise, tror jeg, uimodsigeligt, at der ikke ydes fuld Erstatning, og at altsaa de to Betingelser i § 82 heller ikke paa nogen Maade er fuldt opfyldte. Hvis dette er Tilfældet, ser jeg ikke bedre, end at en Lov af et saadant Indhold som denne maatte kunne tilsidesættes af Domstolene, ganske vist ikke ud fra den Betragtning, at Almenvellet ikke har krævet Lovforslaget, thi dette skal Lovgivningsmagten selv dømme om, men ud fra den Betragtning, at Erstatningen ikke er fuldstændig. Om en Erstatning er fuldstændig, om man yder fuld Værdi, hviler paa ganske objektive Momenter netop af den Art, som Domstolene kan og skal prøve. Jeg behøver sikkerligt ikke at udvikle nærmere for de ærede Medlemmer, hvilken pinlig og vanskelig Situation der vilde fremkomme for Lovgivningsmagten, hvis et Lovforslag som det, vi her skulde vedtage, skulde blive tilsidesat af Domstolene. Imidlertid er der maaske nogle af de ærede Medlemmer, som ikke vil lægge saa megen Vægt paa denne Betragtning, men vil sige, at det ikke gaar saa haardt til, og maaske vil sige, at det jo er saaledes, at Domstolene er meget utilbøjelige til at stille sig i Opposition til de andre Statsfaktorer, og at man derfor kan haabe paa, at Domstolene vil finde en eller anden Udvej i Sagen, hvorved de undgaar ligefrem at stemple en af Lovgivningsmagten vedtagen Lov som grundlovstridig. Jeg tror ikke, at en saadan Betragtning vilde være rigtig, men hvis den var det, synes jeg ikke, det vilde være nogen særdeles god Trøst, thi For-